

Op te bergen
in de band van
6 en 7 november 2001

Statenstuk 893

Baggerproject Zuidlaardermeer

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Milieu, Water en Groen op
15 oktober 2001

B-stuk

Behandeld door de heer A. Kooistra, telefoonnummer (0592) 365869
Portefeuillehouder: de heer Joh. Dijks

Inleiding

De laatste decennia heeft het Zuidlaardermeer veel van zijn vroegere aantrekkelijkheid verloren. Het meer slibt steeds verder dicht, de bevaarbaarheid gaat sterk achteruit en de bereikbaarheid van de havens verslechterd. Ook de waterkwaliteit van het meer is door de toenemende nutriëntenbelasting verslechterd. Het gevolg is dat de toeristen steeds meer wegblijven.

In 1989 is een project gestart om de achteruitgang van het Zuidlaardermeer een halt toe te roepen. De projectdeelnemers, de gemeenten rond het Zuidlaardermeer, het Groninger Landschap, het waterschap Hunze en Aa's, de boermarke Midlaren en de provincies Groningen en Drenthe hebben het nodige onderzoek laten verrichten om een goed inzicht te krijgen in de noodzakelijke maatregelen. Dit heeft geresulteerd in een 1997 verschenen rapport *Herstel en ontwikkeling Zuidlaardermeer*.

Essentieel onderdeel in het herstel van het Zuidlaardermeer voor zowel de recreatie, de natuurontwikkeling als de verbetering van de waterkwaliteit is het baggeren van het meer.

Alle partijen hebben destijds in de stuurgroep afgesproken zich te richten op het baggeren van het Zuidlaardermeer als belangrijkste onderdeel voor het herstel.

De laatste jaren zijn gebruikt om dit project verder voor te bereiden. Er is gedegen onderzoek verricht naar de hoeveelheden slib, de kwaliteit van het slib, de benodigde ruimte voor opslag, de verwerking van het slib en de kosten voor uitvoering. De resultaten van het onderzoek zijn voorgelegd aan de stuurgroep. Besloten is dat tot uitvoering kan worden overgegaan als alle partijen hun financiële bijdrage leveren in de financiering van het project.

Advies

1. Instemmen met het beschikbaar stellen van een bedrag van f 761.600,--/€ 345.599,--¹ (inclusief BTW) uit het Fonds flexibel beleid voor het baggerproject Zuidlaardermeer.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

- Toename van de vaarrecreatie in en om het Zuidlaardermeer.
- Verbetering van de waterkwaliteit van het Zuidlaardermeer.
- Toename toerisme.

Argumenten

- 1.1. *Het Zuidlaardermeer is dichtgeslibd.*
- 1.2. *De waterkwaliteit is achteruitgegaan.*
- 1.3. *Het toerisme is afgenomen.*

Uitvoering

Tijdsplanning

Uitvoering baggerproject in 2002.

¹ Het in dit schrijven opgenomen bedrag in euro's is bedoeld als gewenningsinformatie. Hieraan kunnen geen rechten ontleend worden.

Financiën

Totale kosten	f	8.000.000,--/€	3.630.241,73
Externe kosten	f	7.360.000,--/€	3.339.822,39
Kosten voor de provincie	f	640.000,--/€	290.419,34

Uit het budget: Fonds flexibel beleid

Monitoring en evaluatie

Peilmetingen na afloop werkzaamheden.

Extern betrokkenen

Provincie Groningen, het Groninger Landschap, het Drentse Landschap, de boermarke Midlaren en de gemeenten Tynaarlo, Hoogezand en Haren.

Communicatie

N.v.t.

Bijlagen

1. Financiering baggerplan Zuidlaardermeer.
2. Baggeren Zuidlaardermeer, Plan van aanpak.

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 4 oktober 2001
Kenmerk: 40/6.11/2001008978

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter
J.Th. Imholz, wnd. griffier

ga.coll.

STUURGROEP ZUIDLAARDERMEER

5 juli

Financiering baggerplan Zuidlaardermeer

1. Inleiding

In de Stuurgroep van 19 juli 2000 is een verdeling afgesproken omtrent de financiering van het baggeren van het Zuidlaardermeer. Op grond van de globale kostenramingen, genoemd in het IWACO-rapport, is de investering destijds geraamd op f 8.000.000,-. In de vergadering is dit bedrag als "richtbedrag" voor de financiële verdeling genomen: er is tevens afgesproken dat de procentuele verhouding over de verschillende partners aangehouden zal worden indien de kosten hoger of lager uitvallen.

De raming van f 8.000.000,- was gebaseerd op het plan om een verdieping (slibvang) in het meer te realiseren. Inmiddels wordt uitgegaan van een plan om het meer te baggeren en de bagger (tijdelijk) op te slaan op het land, zodat de grond later kan worden gebruikt voor kadeverlegging c.q. natuurontwikkeling. Deze wijziging kan ertoe leiden dat de kostenraming hoger of lager uitvalt.

2. Schriftelijke toezeggingen c.q. garanties van de partners

In de laatste Stuurgroepvergadering is aan de verschillende partners gevraagd de mondelinge afspraken schriftelijk te bevestigen. Op dit moment is het volgende overzicht te geven:

- 1) Provincie Groningen (14% = f 1.120.000) : is gereserveerd.
- 2) Provincie Drenthe (8% = f 640.000) : schriftelijke bevestiging komt in het najaar.
- 3) Gemeente Hoogezand (7% = 560.000) : in september 2001 wordt het voorstel in de gemeenteraad besproken.
- 4) Gemeente Tynaarlo (5% = f 400.000) : schriftelijk bevestigd (besluit van B&W om de gemeentelijke bijdrage op de investeringslijst 2002 te plaatsen, voor brief zie stuurgroep 16 mei 2001)
- 5) Gemeente Haren (4% = f 320.000) : schriftelijk bevestigd (besluit B&W: gemeentelijke bijdrage is opgenomen in de conceptbegroting 2002. In november 2001 raadsbesluit over begroting 2002, zie bijgevoegde brief.)
- 6) Waterschap Hunze en Aa's (7% = f 560.000) : nog niets binnen
- 7) Ondernemers (jachthavens) (2% = f 160.000) : inmiddels heeft een aantal keren overleg plaatsgevonden omtrent de te hanteren verdeelsleutel tussen direct en indirect belanghebbenden. Een aantal ondernemers hebben inmiddels reeds een bijdrage toegezegd.
- 8) Stichting Het Groninger Landschap (4% = f 320.000) : schriftelijk bevestigd. SGL wenst echter gemaakte voorbereidingskosten af te trekken van het bedrag (voor brief zie stuurgroep 16 mei 2001).
- 9) Stichting Het Drents Landschap (1% = f 80.000) : heeft schriftelijk afwijzend gereageerd: wenst geen bijdrage te leveren omdat er momenteel geen direct belang is op het meer danwel op de oeverlanden (voor brief zie stuurgroep 16 mei 2001).
- 10) Stichting Recreatietoervaart Nederland (5% = f 400.000): schriftelijke toezegging van f 850.000.-

Subsidies:

In het overzicht van 19 juli 2000 is een KOMPAS-subsidie van f 3.200.000,- (40%) opgenomen en een SGB-subsidie van f 240.000,- (3%). Voorlopig is het uitgangspunt dat de KOMPAS-bijdrage kan worden gedekt uit ICES-bijdrage (f 2.000.000) en EFRO-bijdrage. De subsidieaanvragen moeten nog opgestart worden. Op dit moment lopen ook nog gesprekken met o.a. het Wereldnatuurfonds omtrent een mogelijke bijdrage.

3. Voorstel Stuurgroep

Omdat nog niet alle schriftelijke garanties binnen zijn omtrent de financiële dekking wordt het volgende voorgesteld:

voordat de aanbestedingsprocedure wordt opgestart dienen alle partijen een schriftelijke bevestiging te overleggen waarin dekking van het betreffende aandeel wordt gegarandeerd.

WB290601
(ZLMfinanciering)

Baggeren Zuidlaardermeer

Plan van aanpak

-concept-

Dienst Landelijk Gebied
Postbus 30027
9700 RM GRONINGEN

PN: 01/9270-4
Assen. 29 juni 2001

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Bepalen granulaire samenstelling en hoeveelheid schoon slib (vraag en aanbod)	5
3	Bepalen granulaire samenstelling en hoeveelheid verontreinigd slib	7
4	Locatieonderzoek depots	9
5	Slibvang de Leine	10
6	Vergunningen	11
7	Projectorganisatie	12
8	Kostenopzet voorbereiding en indicatie realisatiekosten	13
	8.1 Voorbereidingskosten	13
	8.2 Indicatie realisatiekosten	14
9	Planning.....	15

1 Inleiding

De Dienst Landelijk Gebied (DLG) Groningen heeft Grontmij gevraagd een plan van aanpak op te stellen voor het baggeren van het Zuidlaardermeer. Uitgangspunt voor dit plan van aanpak is de notitie **"Baggeren Zuidlaardermeer: voorstel organisatie en aanpak"**, zoals deze is vastgesteld in de bijeenkomst van de Stuurgroep Zuidlaardermeer op 16 mei 2001.

De Stuurgroep Zuidlaardermeer heeft plannen ontwikkeld voor het revitaliseren van het Zuidlaardermeer. In het kader hiervan dient de waterdiepte in de vaargeulen en het meer te worden aangepast en dient de waterbodem van de havens rond het meer te worden gesaneerd. Besluitvorming hieromtrent heeft inmiddels plaatsgevonden.

Het baggeren van het Zuidlaardermeer heeft meerdere doelen. Het zal leiden tot een betere waterkwaliteit, heeft een gunstig effect op de ecologie van en rond het meer en versterkt de recreatieve mogelijkheden. In het rapport "Mogelijkheden voor de aanleg van een verdieping als baggerdepot en slibvang in het Zuidlaardermeer" (Witteveen en Bos, 8 april 1999) is een waterbalans opgenomen. Bij de latere studies is een verband gelegd tussen de water- en slibaanvoer. Hieruit kan worden afgeleid dat 90 % van het slib afkomstig is uit de Hunze en de resterende 10 % uit de Leine. Hiernaast heeft recent onderzoek door Waterschap Hunze en Aa's aangetoond dat rekening moet worden gehouden met extra slibaanwas in het meer zelf, als in de toekomst de waterkwaliteit zal verbeteren.

Aan de zuidkant van het meer worden plannen ontwikkeld in het kader van de natuurontwikkeling Hunzedal. In het deelgebied 'Tusschenwater' is rekening gehouden met een aanzienlijke vergroting van het wateroppervlak. De verwachting is, dat in dit natuurontwikkelingsgebied het slib, dat via de Hunze in het Zuidlaardermeer terecht komt, grotendeels wordt opgevangen. Bij de verdere ontwikkeling van dit gebied zal de slibaanvoer voor het grootste deel verdwijnen. Een andere bron voor de slibaanvoer naar het Zuidlaardermeer is afkomstig van de Leine aan de noordoostkant van het meer. Een nadere studie moet uitwijzen of bij de uitmonding van de Leine een slibvang moet worden gerealiseerd, zodat de waterdiepte ook in dit deel van het meer voor langere tijd kan worden gegarandeerd. Doelstelling van dit onderzoek is het aantonen van de noodzaak van en het bepalen van de wijze waarop deze eventuele slibvang kan worden aangelegd. Grontmij hanteert bij de verdere planuitwerking steeds het principe dat hergebruik van schone baggerspecie en eventueel vrijkomend zand, zoveel mogelijk moet worden nagestreefd.

Bij de verder planuitwerking zal zoveel mogelijk afstemming plaatsvinden met de overige plannen rond het Zuidlaardermeer. Integrale uitvoering met de verbetering van de kades, de inrichting van de polders rond het Zuidlaardermeer, het natuurontwikkelingsproject Tusschenwater en het

baggeren van het Havenkanaal Zuidlaren (Zuidlaardervaartje) wordt nagestreefd. Teneinde vertragingen te voorkomen zal aan het baggeren van het Zuidlaardermeer echter voorrang worden gegeven en wordt uitgegaan van de huidige stand van zaken.

De Dienst Landelijk Gebied heeft in een notitie van 1 mei 2001 een voorstel gedaan voor de organisatie en de aanpak. Deze notitie is het uitgangspunt van de in dit plan van aanpak uitgewerkte werkzaamheden. Grontmij zal tezamen met DLG de plannen verder uitwerken. hetgeen moet resulteren in een aantal contractstukken. Het eerste zal betrekking hebben op het baggeren en het verwerken van het verontreinigde slib in de havens. In het tweede contractstuk dient te worden beschreven hoe het meer gebaggerd kan worden en het daarbij vrijkomende schone slib kan worden verwerkt.

Alvorens tot concrete planvorming te komen, dient een aantal (literatuur-) onderzoeken te worden verricht. De volgende werkzaamheden moeten hierbij worden uitgevoerd:

1. het opstellen van notitie, waarin de stand van zaken wordt beschreven en een samenvatting wordt opgenomen van alle tot op heden opgestelde relevante rapporten
(NB Aan deze notitie wordt reeds gewerkt door IWACO dus dit valt buiten de opdracht - Luuk van Dijk, DLG);
2. het bepalen van de hoeveelheid en granulaire samenstelling van het schone slib in het Zuidlaardermeer;
3. het bepalen van de hoeveelheid en granulaire samenstelling van het verontreinigde slib in de havens;
4. het uitvoeren van een onderzoek naar een locatie voor de berging van het schone slib op twee à drie depots rond het meer;
5. het uitvoeren van een onderzoek naar de verwerkingsmogelijkheden van het verontreinigde slib;
6. het uitvoeren van een oriënterend onderzoek naar nut en noodzaak van een slibvang nabij de Leine;
7. het in beeld brengen en aanvragen van de benodigde vergunningen.

In dit plan van aanpak worden de noodzakelijke onderzoeken verder benoemd en de uit te voeren werkzaamheden nader toegelicht. Uiteraard is steeds het uitgangspunt dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de reeds beschikbare informatie.

2 Bepalen granulaire samenstelling en hoeveelheid schoon slib (vraag en aanbod)

De afgelopen jaren is een groot aantal onderzoeken uitgevoerd. Uit een voorlopige inventarisatie is gebleken dat de gegevens omtrent de granulaire samenstelling, en in een aantal gevallen van de chemische samenstelling, versnipperd is weergegeven of ontbreekt. De hoeveelheid slib is steeds bepaald aan de hand van schattingen. In het rapport "Herstel en ontwikkeling Zuidlaardermeer" (Iwaco, 17 april 1998) wordt uitgegaan van een hoeveelheid van 435.000 m³. Teneinde nauwkeuriger en voor de uitvoering noodzakelijk inzicht te krijgen in de hoeveelheden en de granulaire samenstelling, is een meting van de bodemhoogte en de slibdikte in het Zuidlaardermeer onontbeerlijk.

De volgende werkzaamheden zullen worden verricht:

1. Het inventariseren van alle bestaande gegevens omtrent de waterdiepte en de bodemhoogte in het meer en de havens. Uit het tot op heden uitgevoerde literatuuronderzoek blijkt dat deze informatie onvolledig en niet gebiedsdekkend is, zodat aanvullend veldonderzoek noodzakelijk is:
2. De waterdiepte en de vaste bodem in het meer en de jachthavens wordt met behulp van een georadar* of sonar* (aangevuld met diktepeilingen) door middel van continue metingen bepaald. De positionering van de metingen zal worden uitgevoerd met behulp van een dGPS systeem. Tevens wordt de te hoeveelheid te baggeren slib in kaart gebracht;
3. Op basis van gegevens uit eerder verricht onderzoek, aangevuld met enkele veldmetingen wordt de granulaire samenstelling van het slib en de oerbodem bepaald. Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat in totaal twintig monsters van de te verwijderen sliblaag worden geselecteerd voor laboratoriumonderzoek. Tien monsters zijn afkomstig van het onderste en tien monsters van het bovenste deel van de sliblaag. Van de monsters wordt op het laboratorium een zeefkromme bepaald;
4. Op basis van de gegevens van de slibdikte wordt de totale hoeveelheid baggerspecie bepaald. Gegevens omtrent de granulaire samenstelling van het slib worden aangewend om de toepassings- en verwerkingsmogelijkheden in beeld te brengen;
5. Door DLG wordt in beeld gebracht welke grond- en zandbehoefte er in de omgeving van het Zuidlaardermeer is, waarbij ook ingespeeld zal worden op de te verwachten gevolgen door bodemdaling. Nagegaan zal worden of er een afstemming mogelijk is tussen vraag en aanbod van (zandig) slib. Door een vergelijk van de huidige hoeveelheid slib en het ontwerp en met behulp van de gegevens omtrent de granulaire samenstelling, kan de grondbalans voor het gebied worden uitgewerkt. Zonodig zullen voorstellen worden geformuleerd voor het aanpassen van het baggerplan. Bij deze afstemming tussen vraag en aanbod van grond zal de bodemdaling-problematiek worden betrokken;

6. Op basis van al de bovengenoemde gegevens wordt door de stuurgroep Zuidlaardermeer de definitieve waterdiepte bepaald. Aan de hand hiervan wordt het definitieve baggerplan vastgesteld.

* Voor het bepalen van de slibdikte zijn twee verschillende methoden beschikbaar. In de eerste plaats kan gemeten worden met georadar. Hiermee kan zowel de boven- als de onderzijde van de sliblaag bepaald worden. Om de granulaire samenstelling van de specie te bepalen zijn aanvullende handmatige metingen noodzakelijk. Een tweede mogelijkheid is inmeten met behulp van sonar. Hiermee wordt uitsluitend de waterdiepte bepaald. De slibdikte wordt bepaald met behulp van handmatige metingen. Hierbij kan tevens de granulaire samenstelling van de baggerspecie bepaald worden.

Voorgesteld wordt de meting uit te voeren met behulp van georadar. Voordeel hiervan is dat in de toekomst effectieve monitoring mogelijk is.

3 Bepalen granulaire samenstelling en hoeveelheid verontreinigd slib

De afgelopen jaren (vanaf 1989) zijn diverse onderzoeken uitgevoerd ter bepaling van de milieuhygiënische kwaliteit en de hoeveelheid baggerslib in de havens rond het Zuidlaardermeer. In het rapport 'Herstel en ontwikkeling Zuidlaardermeer' (IWACO, augustus 1997) is een overzicht gegeven van de stand van zaken van de uitgevoerde onderzoeken. Hierin wordt melding gedaan van de milieukundige indeling in slibklassen en het geschatte aantal m³ "nautische" bagger per onderzochte haven. Een aantal havens is bovendien op dat moment nog niet onderzocht. De tot dan toe onderzochte havens worden ingedeeld in de slibklassen 0 tot en met 3.

In april 2001 heeft IWACO een waterbodemonderzoek verricht van het Zuidlaardermeer. In dit rapport is de kwaliteit van de waterbodem van het meer ingedeeld in slibklasse 0 en 1. De indeling is gebaseerd op recent uitgevoerd onderzoek. In het rapport zijn daarnaast de resultaten beschreven van de inventarisatie van eerder uitgevoerd onderzoek in de havens die grenzen aan het Zuidlaardermeer. Hieruit blijkt dat het slib hierin kan worden ingedeeld in slibklasse 0 t/m 3. Informatie over de analyses die hieraan ten grondslag liggen ontbreekt veelal en de indeling is in een aantal gevallen gebaseerd op gegevens van begin en midden jaren 90. Dit betekent dat van zeven havens de verwerkingsmogelijkheden van het slib nog niet exact aangegeven kunnen worden. Nauwkeurige informatie en afperking van de hoeveelheid is noodzakelijk.

Voor het verkrijgen van een volledig inzicht in de bergings- en verwerkingsmogelijkheden van het nautische baggerslib uit de jachthavens rond het meer is het van belang te kunnen beschikken over de volledige gegevens omtrent kwaliteit (analyserapporten) en kwantiteit (meetgegevens) van het betreffende slib. Het is zaak om in aanvulling op het rapport van IWACO van april 2001 alle gegevens te rubriceren en de leemten in informatie in beeld te brengen. Eventueel dient aanvullend onderzoek verricht te worden om de noodzakelijke gegevens aan te vullen en/of te actualiseren.

De volgende werkzaamheden moeten worden verricht:

1. Alle bestaande rapporten verzamelen, in overleg met de afdeling milieu van DLG, met betrekking tot slibkwaliteit en -kwantiteit in de jachthavens rond het Zuidlaardermeer;
2. Van de gegevens is met name de milieukundige kwaliteit (aard van de verontreiniging) van het slib van belang voor het bepalen van de verwerkingsmogelijkheden;
3. Op basis van de inventarisatie wordt een overzicht gegeven van het aanvullend onderzoek dat noodzakelijk is voor het verkrijgen van een volledig beeld van slibkwaliteit en -kwantiteit in de jachthavens rond het Zuidlaardermeer.

Optioneel worden de volgende werkzaamheden verricht:

1. In overleg met DLG wordt een lijst opgesteld van al de te baggeren vaarten, kanalen en havens met benodigde details, zoals vaarbreedtes, dieptes, soort, beschoeiing, etcetera.
2. Nadat Grontmij de hoeveelheid slib in de havens heeft bepaald, overlegt DLG met de eigenaren en havenverenigingen over de gewenste baggerdieptes. Het definitieve baggerplan wordt hierna vastgesteld;
3. Bovengenoemde planuitwerking is noodzakelijk om gericht overleg te plegen met haveneigenaren, verenigingen en dergelijke. Op basis hiervan kan dan ook de eventuele bijdrage van de particulieren bepaald worden. Dit laatste overleg zal door DLG worden verricht.

Het is in dit stadium niet mogelijk aan te geven welk aanvullend onderzoek noodzakelijk is. De totale hoeveelheid slib in de havens wordt ingeschat op 50.000 tot 70.000 m³. Op basis van ervaringsgegevens en rekening houdend met een combinatie met de slibdikte bepalingen wordt voorgesteld voor dit onderdeel een stelpost op te nemen.

In de havens is slib met een klasse 0, 1, 2 en 3 aanwezig. Aan de hand van de hoeveelheid bepaling en de nader uitwerking van de beschikbare en nog te verzamelen gegevens zullen de mogelijkheden voor het verwerken van het slib nader worden uitgewerkt.

Gelijktijdig met het definitief afronden van de hierboven beschreven onderzoeksfase dienen afspraken te worden gemaakt met de havenbeheerders en de eigenaren/verenigingen met betrekking tot de gewenste waterdiepten in de havens. Tevens zal overleg moeten plaatsvinden en informatie worden verstrekt, waarvoor een aantal informatieavonden zal worden belegd. Afspraken moeten worden gemaakt over de financiële bijdragen van de betrokkenen.

4 Locatieonderzoek depots

Rond het Zuidlaardermeer is behoefte aan (gerijpte) grond. Doel van dit deelonderzoek is het beeld brengen van de meest geschikte locatie voor twee à drie depots. In principe wordt ervan uitgegaan dat in ieder geval een depot aan de zuidkant en een depot aan de noord-oostkant van het meer zal worden aangelegd. In de depots dient het vrijkomende schone slib (voorlopige aanname hoeveelheid 435.000 m³) en eventueel de grond die vrijkomt bij het creëren van slibbergingsmogelijkheden voor de Leine te worden geborgen. De benodigde oppervlakte van de depots wordt ingeschat op 30 à 35 ha.

Daarnaast zal een tijdelijk depot worden ingericht voor de opslag van klasse 2 en 3 slib. De benodigde oppervlakte hiervoor wordt geschat op 5 ha. Voor dit depot zijn aparte voorzieningen noodzakelijk, die apart in beeld gebracht zullen worden.

In het kader van het locatieonderzoek worden de kadastrale gegevens in beeld gebracht en worden gesprekken gevoerd met de provincies Groningen en Drenthe, met de stichting Het Drentse Landschap, de stichting Het Groninger Landschap, DLG Groningen en Drenthe, het waterschap en eventuele andere betrokken. Grontmij zal in samenwerking met de betrokken organisaties een voorstel voor de locatie en de oppervlakte van de depots formuleren.

Nadat goedkeuring is verkregen zullen de benodigde onderzoeken worden uitgevoerd. De volgende onderzoeken zijn noodzakelijk:

- nulsituatie verontreiniging
- grondmechanische aspecten in verband met de aanleg van de kades
- standaard archeologische inventarisatie (SAI) en eventueel aanvullende archeologische inventarisatie (AAI-1)
- waterhuishoudkundige aspecten en lozingsmogelijkheden
- ontsluiting van de depots

Ten behoeve van de realisatie dient een advies te worden opgesteld voor de (tijdelijke) afwerking van de depots en eventuele rijpingsbevorderende maatregelen.

De oppervlakte waar dergelijk onderzoek wordt uitgevoerd bedraagt maximaal 35 ha.

5 Slibvang de Leine

Uitgangspunt voor de voorgestane aanpak van het integrale baggerproject "Zuidlaardermeer" is dat door combinatie met het project "Tussenwater" het afvangen van de slibbelasting uit de Hunze in grote mate wordt gereduceerd. Echter, vanuit de Leine vindt nog slibaanvoer plaats. Om reden van ecologie, plantengroei, micromilieu, helderheid van het water, etc. is het noodzakelijk een oriënterend onderzoek uit te voeren naar de noodzaak en mogelijkheden van een slibvang bij de uitmonding van de Leine. In de rapportage van Witteveen en Bos van 8 april 1999 is aangegeven dat het Zuidlaardermeer voor 10 % gevoed wordt vanuit de Leine. In vervolgstudies is aangenomen dat ook 10 % van de slibaanvoer vanuit de Leine plaatsvindt.

In eerste instantie zal worden uitgezocht of deze aannames beter onderbouwd kunnen worden en of voor het uitgangspunt van het realiseren van een duurzame oplossing voor het Zuidlaardermeer slibberging in de oeverlanden op het meer wenselijk is.

Teneinde de bergingsmogelijkheden op een verantwoorde wijze te kunnen onderbouwen en de gevolgen hiervan beter in beeld te kunnen brengen is bodemonderzoek voor de uitmonding van de Leine noodzakelijk. Teneinde inzicht te kunnen krijgen in de verwerkingsmogelijkheden en de mogelijkheden van hergebruik van het vrijkomende slib of grond dienen ter plaatse van een mogelijke slibvang de volgende werkzaamheden te worden verricht:

- het uitvoeren van acht boringen tot een diepte van 10 m beneden het wateroppervlak. Van de bij de boringen te onderscheiden bodemlagen wordt een beschrijving gemaakt, waarbij aandacht wordt besteed aan de granulaire samenstelling en het organische stofgehalte;
- het nemen van monsters van de bij de boringen te onderscheiden bodemlagen;
- het selecteren van in totaal tien monsters. Van deze monsters zal in het laboratorium de zeefkromme worden bepaald;
- het onderkennen van de oerbodem.

De resultaten van dit onderzoek zullen in een korte notitie worden vastgelegd. In deze notitie zal worden ingegaan op de wenselijkheid en mogelijkheden voor slibberging bij de monding van de Leine. De notitie zal aan de Stuurgroep ter goedkeuring worden voorgelegd.

6 Vergunningen

Voor het totale project zullen verschillende vergunningsprocedures moeten worden doorlopen. Geïntariseerd is welke vergunningen noodzakelijk zijn. In overleg met de vergunningverleners zullen de aanvragen hiervoor worden verricht.

In bijlage 1 is aangeven met welke vergunningen en termijnen rekening moet worden gehouden.

7 Projectorganisatie

Wij stellen voor een werkgroep samen te stellen waarin naast vakdeskundigen van Grontmij vertegenwoordigers zijn opgenomen van DLG Groningen, de provincies, de landschappen, het waterschap en de gemeentes. De regie hiervoor ligt bij DLG. De laatste is tevens aanspreekpunt, verzorgt de communicatie naar de stuurgroep Zuidlaardermeer en fungeert als opdrachtgever van Grontmij.

Namens Grontmij zullen de volgende medewerkers bij het baggeren van het Zuidlaardermeer worden ingeschakeld:

- Ing J. Knol, projectleider
- Ing R. Mensen, milieukundig adviseur
- Drs. C. Spoorenberg, adviseur geotechniek
- Drs. M. Hopman, archeoloog
- Ing. M. van Rijst, MAP Georadar Surveying

De eindverantwoordelijkheid van dit project ligt bij ing J. de Boer.

8 Kostenopzet voorbereiding en indicatie realisatiekosten

8.1 Voorbereidingskosten

Kostenoverzicht voor de afronding van de studiefase. landmeetkunde, voorontwerp, engineering, ontwerp en het opstellen van contractstukken en bestekken.

• prekwificatie	f	5.000.--
• opstellen plan van aanpak, inclusie overleg concept en definitieve fase	-	9.000.--
• inventarisatie stand van zaken en verdieping in aanwezig studiemateriaal	-	10.000.--
• beoordelen kwaliteit verontreinigd slib (ca. 9 locaties) en opstellen van aanbevelingen t.b.v. verwerking en besteksinformatie <u>stelpost</u>	-	50.000.--
• grondmechanische, waterhuishoudkundige, lozingstechnische onderzoeken, inclusief overleg derden t.b.v. depots	-	15.000.--
• bepalen korrelopbouw en granulaire samenstelling schone slib	-	15.000.--
• idem, verontreinigd slib	-	15.000.--
• bepalen bodemhoogte, slibdikte etc. van verontreinigde slib m.b.v. georadar en GPS <i>(dezelfde werkzaamheden met betrekking tot het schone slib worden uitgevoerd in opdracht van de Provincie Drenthe)</i>	-	15.000.--
• onderkennen verwerkingsmogelijkheden verontreinigd slib	-	15.000.--
• aanvullende studie naar noodzaak slibvang nabij de Leine, inclusief benodigd geohydrologisch, geotechnisch en bodemkundig onderzoek <u>stelpost</u>	-	30.000.--
• detailadvies t.b.v. bestekken, nulmetingen, onderzoek ecologische aspecten, rijpingsbevorderende maatregelen, lozingsmogelijkheden e.d.	-	90.000.--
• aanvragen van en overleg inzake vergunningen en subsidiemogelijkheden <u>stelpost</u>	-	50.000.--
• in kaart brengen van eigendomssituatie, relevante gegevens en inmetingen t.b.v overleg en hearings haveneigenaren, overheden en verenigingen <u>stelpost</u>	-	45.000.--
• opstellen van bestekken, incl. inlichtingen, nota van inlichtingen aanbestedingen en gunningsadvies	-	50.000.--
		50.000.--
<hr/>		
Totaal (excl. btw)	f	424.000.-

8.2 Indicatie realisatiekosten

• in depot brengen van het schone slib, inclusief nazorg, inrichting en weer in oorspronkelijke staat brengen van de tijdelijke depots (435.000 m ³)	f	4.350.000.--
• verontreinigd slib afvoeren en verwerken (60.000 m ³)	-	3.650.000.--
-

Totaal (excl. btw)	f	8.000.000.--
--------------------	---	--------------

Bovengenoemd bedrag is de maximaal bruto investering, inclusief voorbereiding- en begeleidingskosten en exclusief B.T.W. Het prijspeil bedraagt juni 2001.

Bij het bepalen van de verwerkingskosten zijn wij uitgegaan van een gemiddelde hoeveelheid van 60.000 m³ en de opslag van het slib in een tussendepot, waarin door middel van land-farming een goede afvoer kan worden gegarandeerd.

Uitgangspunten voor de toekomst:

1. hergebruik 435.000 m³ grond voor bekading;
2. afhankelijk van de hoeveelheid slib in de havens en de mate van verontreiniging variëren de kosten voor de verwerking van het verontreinigd slib tussen f 2.450.000.-- en f 5.250.000.--. Het genoemde bedrag van f 3.650.000.-- is gebaseerd op een reële inschatting van de situatie op basis van de momenteel beschikbare gegevens.
3. subsidiëring van het ongedekt kapitaal met X % subsidie vanuit diverse bronnen

Het is een gezamenlijke uitdaging, door een gefundeerde aanwending van de mogelijkheden onder de bovengenoemde punten 1 tot en met 3, de kosten van het project met 30% te reduceren. Daarnaast zal worden gestreefd naar een integrale oplossing met andere projecten rond het Zuidlaardermeer. Combinaties met de inrichting van de polders, kadeverbetering en de inrichting van Tusschenwater kunnen tot kostenbesparingen leiden.

9 Planning

- Voorgesteld wordt om zo spoedig mogelijk de kwaliteitsaspecten van de schone en verontreinigde specie in kaart te brengen. Definitieve afronding september 2001;
- Inmeten van het meer en de havens. Componenten als slibdikten, bodemhoogten en hoeveelheden kunnen dan definitief in kaart worden gebracht. Definitieve afronding van dit onderdeel eveneens in september 2001;
- Tussen juli en oktober 2001 dient overleg plaats te vinden met haveneigenaren, verenigingen etcetera. met betrekking tot baggeren en medefinanciering;
- Eventuele depotvorming of rechtstreekse verwerking dient voor september bekend te zijn;
- Uitgangspunt is dat het baggeren van de verontreinigde specie komende herfst gestalte krijgt;
- Ter hand neming van het baggeren van het meer (ca. 4.350.000 m³) in de loop van 2002.

Grontmij kan de in dit plan genoemde werkzaamheden uitvoeren in een periode van vijf maanden. De planning van de werkzaamheden is voor een groot deel afhankelijk van de te volgen vergunningprocedures. Uit ervaring blijkt dat veel tijd verloren kan gaan door overleg. Dit kan worden voorkomen door het samenstellen van een kleine werkgroep waarin de belangrijkste partijen vertegenwoordigd zijn. Grontmij communiceert met deze werkgroep. De verantwoordelijkheden van de werkgroepleden dient vooraf duidelijk te zijn voor alle betrokkenen. De werkgroep is verantwoording schuldig aan de Stuurgroep Zuidlaardermeer.

Bijlage 1

Notitienummer
JW190601

Baggeren Zuidlaardermeer

Situatie

Wanneer wordt overgegaan tot het op diepte brengen van het Zuidlaardermeer en de daaraan gelegen jachthavens, zal van een aantal activiteiten beoordeeld moeten worden of daartoe een vergunning noodzakelijk is.

Bij het uitbaggeren van het Zuidlaardermeer komt niet-verontreinigde baggerspecie vrij. Uit de jachthavens komt klasse 1, 2 en 3 vrij.

De te beoordelen activiteiten:

- A. baggerwerkzaamheden Zuidlaardermeer;
- B. baggerwerkzaamheden jachthavens;
- C. tijdelijk opslaan van schone baggerspecie op land;
- D. tijdelijk opslaan van klassen 1, 2 en 3 baggerspecie op het land.

Regelgeving

Regelgeving welke bij vorengenoemde activiteiten mogelijk een rol speelt:

1. Wet milieubeheer;
2. Besluit vrijstelling stortverbod buiten inrichting;
3. Wet bodembescherming;
4. Besluit overige niet-meldingsplichtige gevallen van bodemsanering;
5. Besluit milieu-effect rapportage.

Vergunningen en termijnen

Wet milieubeheer

Of een vergunning op grond van de Wet milieubeheer vereist is, hangt af van de vraag –of de voorgenomen activiteit moet worden aangemerkt als ‘inrichting in de zin van de Wet milieubeheer’. Veelal is daarbij mede bepalend de duur en de omvang van de activiteiten. Zowel de baggerlocatie als de stortlocatie kunnen, indien zij onder de definitie vallen vergunningplichtig zijn op grond van de Wet milieubeheer.

Het tijdelijk depot voor verontreinigde baggerspecie valt onder categorie 28.4, onder a, sub 3 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit (opslaan van meer dan 10.000 m³ baggerspecie) en is vergunningplichtig.

Termijnen vergunningaanvraag

0	weken	aanvraag
8		einde termijn voor niet-ontvankelijk verklaren
9		einde termijn opstellen ontwerp-besluit
10		einde termijn publicatie ontwerp-besluit
11		einde termijn voor adviezen, bedenkingen, gedachtewisseling
12		einde termijn nemen besluit
13	weken	einde termijn publicatie besluit
14		einde termijn inzien besluit
15		einde beroepstermijn

Na afloop van de beroepsprocedure kan beroep op de administratieve rechter open staan (Hoofdstuk 20 Wet milieubeheer).

Wet bodembescherming

De Wet bodembescherming schrijft voor dat handelingen ten gevolge waarvan verontreinigingen verplaatst of verminderd worden, moeten worden gemeld bij het bevoegd gezag.

Dit voorschrift kent een aantal uitzonderingen, waaronder die welke zijn neergelegd in het Besluit overige niet-meldingsplichtige gevallen bodemsanering. Dit betreft onder meer:

- gevallen waarin een vergunning op grond van de Wet milieubeheer is aangevraagd;
- uitvoering van baggerwerkzaamheden waarbij baggerspecie klasse 1, 2 of 3 wordt verplaatst door, op last van, vanwege of met instemming van het bevoegd gezag;
- verspreiden van onderhoudsspecie klasse 1 of 2 op het land met inachtneming van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen (NB: voor klasse 2 geldt dit tot 1 januari 2003).

Niet uitgesloten is dat in onderhavige situatie de Wet bodembescherming een rol speelt

Termijnen

0	weken	melding voorgenomen handelingen bij Gedeputeerde Staten
13		saneringsbeschikking
19		einde beroepstermijn

Hierna kan beroep op de administratieve rechter open staan (Hoofdstuk 20 Wet milieubeheer).

Milieu-effect rapportage

Op grond van het Besluit is de oprichting van een inrichting voor het storten van baggerspecie voorgeschreven in gevallen waarbij het baggerspecie klasse 3 en 4 betreft *en* in de inrichting 500.000 m3 baggerspecie of meer wordt gestort.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 4 oktober 2001, kenmerk 40/6.11/2001008978;

gelet op de economische en de milieubelangen;

BESLUITEN:

tot het beschikbaar stellen van een bedrag van f 761.600,--/€ 345.599,-- (inclusief BTW) voor de uitvoering van het baggerproject Zuidlaardermeer.

Assen, 7 november 2001

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

ga.coll.